

«Jazz is freedom»

//

//]]]]> //]]>

«Jazz is freedom», var mottoet til pianist Thelonius Monk (1917-82). Hva kan han ha ment med dét? Frihet er ikke noe enkelt begrep å slenge rundt seg med. I hver fall ikke hvis man prøver å tenke seg om. Og det gjorde Thelonius.

Lars Nilsen er programleder i Studio Sokrates, NRKP2, lørdager kl 13:30. Lars skriver om sine kommende programmer og filosofiske undringer på Salongen.

Fornuften

Kant stampa omkring i frihetens dilemma til langt over støvleskaftene. Problemet hadde noe med fornuften å gjøre. Hvem kommer fornuften til unnsetning når fornuften ikke strekker til lenger? Jo,

det må fornuften selv gjøre, mente Kant.

M-hmm?

I 1781 kom resultatet av Kants tenkning i bokform: *Kritikk av den rene fornuft*. Kant brukte fornuften som redskap til å gripe hva fornuften er. Dypest sett. Han skriver:

«Alt min fornuft strever med bunner i tre spørsmål: Hva kan jeg vite? Hva bør jeg gjøre? og Hva tør jeg håpe på?»

Selvkritikk

I bunnen av en sånn innstilling ligger naturligvis en kullsviertro på at tenkning, selvrefleksjon kan rydde opp i bevissthetens kaos. Derfor er det rørende å oppdage at jazzartisten vår, den lille, merkelige Thelonius Monk med de rare hodeplaggene sine også hadde en «kantiansk» forestilling:

«Play your own way, even if it takes fifteen or twenty years for the audience to catch up with you!»

Jazz is freedom

«Jeg er ikke sprø», brukte Monk å si. «Jeg har vært innlagt en uke til observasjon på Grafton State Hospital i Boston – de slapp meg ut etterpå!» Han brukte humor som en overlevelsesstrategi – den gang alle syntes musikken hans var rar.

Saken er at Thelonius Monk holdt seg flytende og standhaftig i en era der jazzmusikere, særlig afrikansk-amerikanske hadde det tøft. Og han visste at han hadde fisk på kroken. Selv om han måtte vente i tjue år på at publikum skulle skjønne det.

«Det er alltid natt!» sa Monk, og føyde til: «hva ellers har vi lys til?»

Studio Sokrates

Interesserte kan høre *Studio Sokrates* i NRKs splitter nye nettradio [NRK Radio](#). Søk opp *Studio Sokrates* i søkefeltet øverst til høyre.